herpy

PILGIFTSGRODOR

Green and Black Poison Dart Frog

Dendrobates auratus

Dendrobates auratus är en dagaktiv pilgiftsgroda på 3-5 cm från regnskogarna i Centralamerika och nordvästra Colombia, svart med metallgröna, blå eller bronsfärgade teckningar. Den är lugn, trivs i grupper och räknas som en av de enklaste pilgiftsgrodorna att hålla och föda upp, om fukt, foder och temperatur är rätt.

Familj: Dendrobatidae Tidigare namn: *Phyllobates auratus*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**3-5 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**8-20 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Marklevande**
Biotop	**Regnskog**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fångenskap	**Inget** Uppfödda djur. Viltfångade djur kan behålla giftet länge
Svårighetsgrad	**Nybörjare**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**45 × 45 × 45 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**21-25 °C**
Temperatur, natt	**18-21 °C**
Luftfuktighet	**70-100 %**
Vatten	**Vattenskål** djup 1-2 cm
UVB	**Valfritt** Fergusonzon 1
Föda	**Små leddjur (hoppstjärtar, bananflugor)**
Hålls	**Parvis eller i grupp**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Grodynglen bärs till vatten**
Äggläggning	**På marken**
Könsmogen	**8-12 mån.**
Ägg per läggning	**3-7**
Kläckning	**10-14 dagar**
Larvtid	**42-80 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Alger/växter och färdigfoder**
Yngelvård	**Vaktar äggen och bär grodynglen**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Dendrobates auratus är en medelstor, robust pilgiftsgroda. Vuxna djur mäter typiskt 4-5 cm från nos till kloak, och hanarna är något mindre än honorna. Det finns också små former där djuren bara mäter 2-3 cm. Grundfärgen är svart med oregelbundna fläckar och band i metallgrönt, blågrönt, ljusblått eller brons. Mönstret är olika från djur till djur, och färgerna varierar mycket mellan bestånden. Man skiljer på lokala former, som inte bör blandas. Ungarna får den vuxnas färg och teckning först 6-8 månader efter metamorfosen.

Arten beskrevs av Girard 1855 som *Phyllobates auratus*. Senare namn som *Dendrobates latimaculatus* och *D. amoenus* räknas i dag som synonymer.

D. auratus är fridfull och trivs i grupper hela livet, vilket är ovanligt bland pilgiftsgrodor. Den kan vara lite skygg, men blir djärvare i ett tätt beväxt terrarium, och former från Costa Rica räknas som de mest djärva. När den hotas dyker den gärna ner i vatten och kan stanna under i flera minuter.

Hudgift: Giftet kommer från födan. I naturen tar grodan upp alkaloider från myror och andra små leddjur och lagrar dem i huden. Uppfödda djur på vanliga foderinsekter saknar giftet eller har mycket lite av det, medan vildfångade djur kan behålla det länge. Hudgiftet räknas därför som milt. Hantera inte grodorna, tvätta händerna efter arbete i terrariet och rör inte vid ögon och mun efteråt.

Läs mer: Uppfödning av grodyngel Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Utbredning och livsmiljö

Dendrobates auratus lever i södra Centralamerika och längst i nordväst i Sydamerika: på Atlantsidan i sydöstra Nicaragua och östra Costa Rica, på Stillahavssidan i sydvästra Costa Rica, vitt utbredd i Panama och in i departementet Chocó i nordvästra Colombia. De flesta registrerade fynden kommer från Costa Rica och Panama.

Arten sattes 1932 ut på Oahu på Hawaii för att bekämpa mygg. Beståndet klarar sig bra och lägger bland annat ägg i kasserade flaskor och burkar. Den ingår inte i kartan över den ursprungliga utbredningen.

> **Naturlig utbredning:** Nicaragua, Costa Rica, Panama och Colombia.

LIVSMILJÖ

Dendrobates auratus lever i fuktig regnskog i låglandet och på lägre bergssluttningar från havsnivå upp till ca 1.000 m. Den rör sig på skogsbotten i lövlagret, mellan rötter och fallna stammar och klättrar också i vegetationen. Ofta finns den nära små vattendrag, och grodynglen utvecklas i små vattenhål och andra vattensamlingar.

Grodan är aktiv på dagen och söker ständigt föda. Den leker under regntiden, från mitten av juli till mitten av september, då hanarna först kämpar om revir. Mätningar av temperatur och luftfuktighet på livsmiljöerna är inte dokumenterade, så siffrorna under skötsel bygger på vanlig praxis.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

Skötsel

TERRARIET

Räkna med minst ca 38 liter per vuxen groda. Ett terrarium på 45 × 45 × 45 cm (ca 90 liter) är därför minimum för ett par *D. auratus*, och en trio eller en liten grupp behöver minst 60 × 45 × 45 cm. Terrariet ska vara stängt upptill med ett smalt gallerfält, så att luften växlar utan att torka ut.

Botten byggs upp med ett dräneringsskikt av lecakulor, en fiberduk, ett väldränerat bottensubstrat och ett tjockt lager löv överst. Lövet håller kvar fukten, ger gömställen och föda åt hoppstjärtar och gråsuggor, som håller botten ren. Plantera tätt och ge många gömställen av kork, rötter och kokosskal. Sprickor och hyllor i bakväggen, där grodan kan pressa in sig med ryggen mot taket, gör den tryggare och mer synlig.

För avel ska det finnas släta äggläggningsplatser: en petriskål under ett kokosnötsskal eller ett slätt blad. Nytt löv läggs på ungefär var sjätte månad, i takt med att det gamla bryts ner.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

TEMPERATUR

På dagen ska det vara 21-25 °C och på natten 18-21 °C. Temperaturen får inte komma över 27 °C under längre tid, och över 29 °C kan vara dödligt. Kortvarig kyla ner till 16 °C tolereras bättre än värme.

Använd ingen värmelampa. Rumstemperatur räcker normalt, men ett terrarium i solljus eller under en varm lampa blir snabbt för varmt på sommaren. Är rummet kallt på vintern kan en värmematta på terrariets sida ge lite extra värme. Ha alltid en termometer i själva terrariet. Arten har ingen känd vintervila.

Läs mer: Värme och temperatur Läs mer: Vintervila och årstider

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten ska ligga på 70-100 %. Spraya ordentligt en till två gånger om dagen med osmosvatten eller avkloramt kranvatten, så att växter och löv blir blöta, och låt ytan torka lite mellan sprayningarna. En regnanläggning med timer ger ett stabilare klimat.

Botten ska vara fuktig men inte vattenmättad: luktar substratet ruttna ägg står det för mycket vatten i det. Stillastående, mättad luft ger mögel, så stäng inte ventilationen helt.

VATTEN OCH VATTENKVALITET

D. auratus gillar vatten och söker upp det både för att gömma sig och för att leka, så en låg vattenskål eller en liten vattendel är en bra idé. 1-2 cm vatten räcker, och det ska finnas en sluttande kant eller en sten så att grodorna lätt tar sig upp. Vattnet byts varje eller varannan dag, eftersom det snabbt blir smutsigt.

Använd osmosvatten eller avkloramt kranvatten. Groddjur tar upp vatten och lösta ämnen genom huden, så tvål, rengöringsmedel och rester av kräm får inte komma i terrariet. Skölj utrustning i rent vatten utan tvål.

LJUS OCH UVB

Växterna behöver ljus, och en LED-växtlampa som inte värmer mycket är lämplig. Dagslängden är inte dokumenterad för arten; 12 timmars ljus är vanlig praxis. UVB är inte dokumenterat som nödvändigt när fodret pudras med D3-vitamin, men en svag UVB-källa (Ferguson-zon 1) kan användas. Gör du det ska det finnas tät plantering och skugga, så att grodorna själva kan välja.

Läs mer: Ljus och UVB Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

UTFODRING

Dendrobates auratus äter små leddjur. Vinglösa bananflugor är det givna basfodret, eftersom de är enkla och billiga att hålla i odling. Foderdjuren bör vara under ca 3 mm, och hoppstjärtar och gråsuggor i lövet är ett bra komplement.

Alla foderdjur ska pudras med ett kalk- och vitamintillskott för groddjur. Utfodringsfrekvensen är inte dokumenterad för arten. En bra tumregel från *Dendrobates tinctorius*, som sköts på samma sätt, är att ge så många flugor som grodorna äter på 15-30 minuter och att vänta om det fortfarande är många kvar efter en timme.

I naturen äter arten bland annat myror med högt innehåll av alkaloider. De finns inte i fodret i fångenskap, och därför förlorar uppfödda djur giftet.

BETEENDE OCH HANTERING

Dendrobates auratus är dagaktiv och fridsam och visar nästan ingen aggression i de flesta situationer. Den kan vara lite skygg, men tät plantering, gömställen och en liten vattendel får den att visa sig mer.

Arten kan hållas parvis, i grupper eller ensam som ung. När djuren blir könsmogna kan honorna äta varandras ägg, så vill du ha ungar är ett par per terrarium det säkraste.

Pilgiftsgrodor bör inte hanteras, bara flyttas. Huden är tunn, och ämnen och fett från dina händer kan skada den. Locka ner grodan i en liten, ren bägare i stället för att ta den i handen.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Könen är svåra att skilja åt på utseendet innan djuren är ett par år gamla, men en lockande groda är alltid en hane. Hanarna är något mindre och slankare, och honorna är kraftigare och blir runda när de bär ägg. Arten är könsmogen vid 8-12 månader och kan föröka sig redan vid ca 10 månaders ålder. Det säkraste är att låta en grupp växa upp tillsammans eller att köpa ett färdigt par.

PARNING

Arten är en av de enklaste pilgiftsgrodorna att föda upp. I naturen följer lektiden regntiden. I fångenskap kan en period med mindre sprayning följd av kraftig sprayning och rikligt med mat få igång ett par som inte förökar sig.

Hanen lockar och för honan till en dold plats där de rör vid varandra. Det finns ingen amplexus: honan lägger äggen och hanen befruktar dem efteråt. Ett par kan lägga ägg var 10:e-21:a dag. Se till att honan inte tappar i vikt och ta bort äggläggningsplatserna en tid om hon behöver vila.

ÄGG OCH GRODYNGEL

Honan lägger 3-7 ägg på ett slätt blad eller en petriskål i ett gömställe, de små formerna också i filmburkar. Äggen ligger i en klar gelé, och hanen återvänder för att hålla dem fuktiga och rena.

När äggen kläcks kryper grodynglen upp på hanens rygg, där de sitter fast i slem som först löses upp i vatten. Han bär dem till ett litet vattenhål eller vattendrag, i terrariet gärna vattenskålen. Äggen kan också flyttas till en petriskål med fuktig botten så att man själv föder upp grodynglen; ägg får inte täckas av vatten, för då kvävs de.

Grodynglen hålls bäst var för sig i bägare med osmosvatten, en bit indiskt mandelblad och lite javamossa. Mata med ett färdigfoder till grodyngel, gärna rullat i spirulina eller chlorella, och ta bort rester samma dag. Täta vattenbyten håller vattnet rent.

METAMORFOS

Äggen kläcks efter 10-14 dagar. Grodynglen förvandlas efter 42-80 dagar i vattnet, beroende på temperatur och foder.

När frambenen är nästan färdiga ska vattenståndet sänkas och bägaren vinklas ca 45°, så att ungen kan gå upp på land; annars kan den drunkna. Den äter inte medan svansen tas upp, så utfodringen kan avbrytas under den perioden.

UPPFÖDNING AV UNGAR

De nyomvandlade ungarna sätts i en liten uppfödningslåda med löv, växtsticklingar och ett gott bestånd av hoppstjärtar. Små lådor gör det enkelt att hålla koll på ungarna, men temperaturen svänger snabbt, så ställ dem utan drag och direkt sol.

De första foderdjuren är hoppstjärtar och senare *Drosophila melanogaster*, pudrade med kalk och vitaminer vid varje utfodring. Överutfodra inte i början. Håll ungar av samma storlek tillsammans och sätt dem inte tillsammans med större grodor, som äter upp fodret framför näsan på dem. Ungar säljs oftast från 2-3 månaders ålder.

Hälsa och vanliga misstag

Det finns ingen egentlig sjukdomslista för arten, men dessa fallgropar återkommer för pilgiftsgrodor:

- För torrt terrarium. Grodorna gömmer sig, blir magra och förlorar glansen. Öka sprayningen.
- För hög temperatur, över ca 27 °C. Ger stress och försvagade djur, och över 29 °C kan vara dödligt.
- Brist på kalk och vitaminer. Pudra alla foderdjur.
- Bakterie- och svampinfektioner i huden, särskilt i ett vått och smutsigt terrarium. Håll rent och ventilera.
- Parasiter i tarmen, som visar sig som avmagring trots god aptit. Kräver ett träckprov hos veterinären.
- Chytridsvamp (*Batrachochytrium dendrobatidis*), en allvarlig groddjurssjukdom. Håll nyinköpta djur i karantän.

Sök en veterinär med kunskap om groddjur om en groda tappar i vikt, slutar äta, sitter slapp eller har sår på huden.

Läs mer: Karantän och hygien

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.